

Til:
Energidepartementet
postmottak@ed.dep.no

Davvi vindkraftverk – Energidepartementet sin behandling av klage på avslag

Deatnogátte Sámiid Searvi (DGSS) viser til NVE sitt vedtak om avslag på søknad om konsesjon til Davvi vindkraftverk i Lebesby kommune, NVE ref.: 201700703-320 – datert 20.01.2026. I tillegg vises det til NVE sin avvisning av klage på avslaget fra Grenselandet AS, datert hos NVE 27.03.2026 med NVE ref.: 201700703-334.

NVE har i sitt avslag lagt avgjørende vekt på at:

1. Davvi vindkraftverk er planlagt i et svært stort sammenhengende naturområde med få eksisterende inngrep og stor grad av urørthet. Vurderingen er at en utbygging av Davvi vindkraftverk vil gi store, irreversible virkninger for Norges nest største sammenhengende naturområde definert som villmark, uten mulighet for å kunne avbøte disse negative virkninger gjennom tilpasninger i vindkraftverket.
2. Området rundt det planlagte vindkraftverket har stor betydning for samisk kultur og tradisjonell bruk – og at fraværet av inngrep i et stort sammenhengende område er et vesentlig grunnlag også for denne verdien. NVE skriver blant annet følgende i sin avvisning av klage fra Grenselandet AS:
«NVE mener at vindturbinene dermed vil fungere som et visuelt blikkfang og i vesentlig grad forringe opplevelsen av landskapet og kulturmiljøet knyttet til Rásttigáisá.»

NVE's vurdering av Davvi vindkraftverk nå og i forkant av varselet, samsvarer med nedprioriteringen av Davvi vindkraftverk i den samlede gjennomgangen av prosjekter i Finnmark i 2024. Som den gang, legger NVE nå avgjørende vekt på tiltakets negative virkninger for sammenhengende naturområder med urørt preg og negative virkninger for samisk kultur og tradisjonell bruk av området – og kombinasjonen av disse virkningene.

DGSS er i all hovedsak enig i NVEs vurderinger og begrunnelser for avslag.

DGSS ber om at Energidepartementet avviser klagen fra Grenselandet As, og opprettholder NVE sitt avslag på søknaden om konsesjon til Davvi vindkraftverk.

Vi vil i det følgende utdype hvordan punkt 1. og 2. ovenfor er uløselig sammenknyttet og beskrive dette fra et samisk perspektiv.

1. Historiske forhold

Rásttigáissá inngår i et stort sammenhengende område, og er også en del av det som også beskrives som Gaissa-landskapet som består av flere fjell høyere enn 1000moh. Hele dette store området lå under den skandinaviske innlandsisen som hadde sitt maksimum for ca 20 000 år siden. Isen trakk seg gradvis tilbake og parallelt med dette trakk reinsdyrene inn i området. Med reinsdyrene fulgte det nomadiske folket, som senere dannet egen folkegruppe, samene. De etablert sitt eget språk, sin egen kultur og levesett.

En viktig del av dette var enten å følge villreinens vandring, hvor flere etter hvert valgte å etablere et mer bofast mønster, hvor villreinens passering av bofaste plasser dannet grunnlaget for overlevelse. Villreinen hadde sitt naturlige trekk fra innlandet i sør, og til sjøen i nord, forbi Leavvajohka ved Tanaelva i sør, forbi Rásttigáissá, og til det som i dag benevnes som Lágesvuotna- Laksefjorden i nord. I sin bok *Vuoiŋŋalašvuohta - Samisk åndelighet*, skriver forfatter Harald Gaski at det finnes tre fjell i dette området som har fått navnet Gottetvárrri (Villrein fjellet)¹. Det er også et vann som har navnet Gottetjávri (villreinvannet). Dette forsterker betydningen av hele det sammenhengende området som viktig i historisk sammenheng.

Det er også verdt å merke seg at trekket gikk over Tanaelva og sørover, langt forbi dagens grenselinje, og derav det som utgjør nordlig del av Finland. Dette er fortsatt en del av et sammenhengende naturområde fra innlandet og ut til kysten. I boken *Vuoiŋŋalašvuohta - Samisk åndelighet* vises det også til historiske åndelige steder som vadasbákti som inngår i den historiske trekkuten til villreinen. Boken beskriver også enorme fangstanleggssystemer i bruk i Rásttigáissá området og ned til Leavvajohka.

I ulike kilder er det henvist til at samene tidlig begynte å temme reinsdyrene, enten for bruk som kjørere og transportmiddel, for melking, og for å lokke villrein til fangstanleggene. Kildene viser til at temmingen trolig oppsto for flere tusen år siden. Fullstendig overgang til tamreindrift i det samiske reindrifsområdet skjedde på 1600-tallet. Tamreindrift er i dag en vesentlig samisk kultur- og næringsutøvelse og hele Lágesduottar er i bruk av flere ulike reinbeitedistrikter og siidaer. Trekk- og flyttemønstrene for reindriften er tilpasset de ulike grensene for reinbeiter.

Vuonjalráššá er et navn som har sterk betydning for hele området. Vuonjal er to år gammel reinsimle, og som forfatter Gaski skriver i sin bok, har en spesiell posisjon hos samene.² Vuonjalráššá har beliggenhet midt inne i planområdet til omsøkte Davvi vindkraftverk.

Lágesduottar danner en helt sentral del av grunnlaget for historien for det samiske folket, både med reindrift, samisk høstingskultur, levesett, forholdet og respekten for ressursene som har dannet grunnlaget for overlevelse og birgejupmi. Lágesduottar ligger sentralt mellom innlandet i sør, hvor Tanaelva danner dagens riksgrense mot Finland, og fjorden Lágesvuotna i nord.

¹ Harald Gaski, *Vuoiŋŋalašvuohta - Samisk åndelighet* (Deanuinstituhtta, 2025) s.70.

² Harald Gaski, *Vuoiŋŋalašvuohta - Samisk åndelighet* (Deanuinstituhtta, 2025) s.52-53.

2. Sammenhengende områder og «urørt landskap»

Det er grundig dokumentert at Lágessduottar, og den delen av området som Grenselandet AS har inntegnet som planområde i søknaden om Davvi vindkraftverk, har vært i bruk i historisk tid av samene. Både planområdet og de sammenhengende områdene som planområdet inngår i, er den dag i dag en sentral del av områder hvor det er samisk kulturutøvelse.

Det er viktig å merke seg at NVE omtaler det som «*sammenhengende naturområder med urørt preg*». Det urørte preget er det som kjennetegner historisk samisk bruk av naturen. Det betyr at naturen og arealene er i bruk, men det brukes på en slik måte at det er ivaretatt for fremtidige generasjoner. Vi fjerner ikke ressursgrunnlaget for kommende generasjoner, men styrker det. Det er også grunnen til at NVE kan henviser til at bygging av Davvi vindkraftverk vil medføre en reduksjon av inngrepsfri natur i Norge på 323km². Slike inngrepsfrie områder er unike i Norge, men anses som en del av et naturlig levesett og bruksmåte for samene.

Grenselandet AS anfører i sin klage på NVEs ensidige fokus på inngrepsfrie naturområder, og skriver videre at: «*Dersom avslaget blir stående, vil det bli vanskelig å gi konsesjon til prosjekter med større reelle negative konsekvenser enn Davvi, med de alvorlige konsekvenser dette vil få for samfunnsutviklingen i regionen*»³.

Fra vår side har vi et annet syn enn Grenselandet AS på «*det urørte landskapet*». Områdene kan dokumenteres brukt i flere tusen år, og fremstår (også iflg. NVE) med urørt preg. Dersom så store sammenhengende naturområder ikke beskyttes mot industriell virksomhet, slik som Davvi vindkraftverk, så vil det i praksis bety at alle, absolutt alle naturområder er tilgjengelige for industriell virksomhet. Ingen områder vil da ha beskyttelse, hverken til samisk bruk, eller til det norske INON systemet.

Grenselandet AS anfører også på side 19 i klagen innvendinger mot faktiske forhold som NVE legger til grunn i avslaget. Herunder peker de på omfattende nettverk av reingjerder, motorisert ferdsel med ATV brukt i reindrift, og historisk og pågående reindrift som brukspress.

Denne argumentasjonen fra Grenselandet strider mot flere forhold som de selv angir andre steder i klagen sin. Grenselandet AS anfører at planområdet ikke brukes til reindrift, viser til uavhengig reindrifsvurdering om liten innvirkning på reindrift, og at konsekvensene for reindrift som følge av Davvi vil være mindre enn i andre prosjekter.

Det er ikke grunnlag for å hevde at området ikke brukes til reindrift. Det kan dokumenteres helt tilbake til villreinfangsten sin opprinnelse. Det er hverken historisk eller faktisk grunnlag for å hevde at planområdet, eller tilstøtende områder, som inngår i en sammenhengende bruk, ikke brukes av reindriften. Grenselandet AS sitt forsøk på å manøvrere med å fjerne «det urørte preget» som følge av reindrift, og samtidig hevde at planområdet ikke brukes til reindrift er ikke troverdig og tilbakevises.

Det som derimot er et faktum er at både planområdet og de sammenhengende områdene er i bruk i dag, og har en historie flere tusen år tilbake, samtidig som det urørte preget er ivaretatt. Det er grunnlaget for samisk bruk av naturen og ressursene.

³ Advokatfirmaet Thommessen, *Klage på avslag på søknad om konsesjon til Davvi vindkraftverk* (skrevet på vegne av Grenselandet AS, 3. mars 2026), s.1-2.

3. Birgejupmi og samisk kulturutøvelse

Birgejupmikulturen har historisk vært dypt innvevd som den samiske måten å overleve på og forbedre livssituasjonen for både siidaen, familien og til sist seg selv. Birgejupmi beskrives som et innarbeidet leve- og tenkesett formet av samene gjennom århundrer, og tusener av år⁴. I Protect Sapmi sin rapport fra 2024, *Påvirkningsanalyse av industriell vindkraft*, beskriver Laila Susanne Vars birgejupmi slik:

«Birgejupmi er derfor et nøkkelbegrep for å forstå forholdet mellom samisk kultur og rettighetsspørsmål knyttet til land og ressurser, begrepet knyttes også til forvaltning av naturressurser og til samisk rettskultur- normer som er utviklet i samiske samfunn knyttet til høstingstradisjoner og bærekraft. (s.42)

«Det kulturelle aspektet handler om den historiske tilknytningen til landområdene og bruken av disse, både til næring og til kulturelle praksiser om å kun høste det man trenger for å klare seg, og ikke overforbruke ressursene, men vise nøkternhet og kunne videreføre dette til neste generasjon.»

Vars beskriver at bruk og forvaltning av ressursene som et kollektivt anliggende er en sterk verdi og rettslig norm som står sterkt i samiske samfunn. Vars viser også til at mangel på skriftliggjøring av tradisjonell samisk arealforvaltningspraksis er en utfordring med samisk rettskultur, og derfor i liten grad blir tema i konsekvensutredninger.

Vars viser i rapporten også hvorfor begrepet «forvaltning av (natur)områdene», er mer presis beskrivelse enn «bruk av områdene». Forvaltningen av områdene har vært knyttet til tenkning, filosofi, og rettighetsforståelse med fordeling av ressurser i selvstyrende samfunn, både gjennom siidaordninger og dels ved normer knyttet til slekters høstingstradisjoner. Dette har vært velfungerende samiske samfunn som også har hatt egne måter å løse eventuelle konflikter på. For nasjonalstaten ble dette trolig opplevd som en fremmed kultur og en ukjent måte å forholde seg til natur og ressurser på, og samisk rettskultur og samisk forvaltning av naturressurser ble derfor i stor grad ødelagt eller fjernet gjennom fornorskningspolitikken.

Vars påpeker også følgende:

«Selv om det tar tid for samiske samfunn å bygge opp igjen denne praksisen etter en hard fornorskning, så er praksisen der fortsatt, og menneskene er der. Men nå trenger vi at noen begynner å dokumentere, konkretisere, eller institusjonalisere samisk naturforvaltning igjen, og at vi får en synliggjøring av hvorfor dette er noe som er viktig for hele nasjonalstaten (s.46)».

Det er viktig å merke seg at samisk (høstings)kultur skiller seg vesentlig fra en del av den vestlige industrielle kulturen, og flergenerasjonsperspektivet er en viktig del av skilnaden. Tenkesettet med at vi har overtatt en arv, og naturressurser som vi skal ta vare på og videreføre til kommende generasjoner synes svært fremmed i den vestlige industrielle kulturen. I det samiske samfunnet er

⁴ Per Olaf Persen, Anders J. Eira, Johan J. Eira og Anders Blom, *Påvirkningsanalyse industriell vindkraft* (Protect Sápmi, 2024), s.40.

det utenkelig å akseptere inngrep som Davvi vindkraftverk i det som er et helhetlig og sammenhengende område.

Det slik Vars skriver en fortsatt levende birgejupmikultur i det samiske samfunnet, og etter fornorskningsperioden er praksisen og menneskene fortsatt der. Det dokumenteres også av det sterke engasjementet i samiske samfunn mot Davvi vindkraftverk. Kulturen, bruken av områdene og respekten for det historiske og åndelige aspektet lever.

NVE skriver i avslagsbrevet fra 20.01.2026 at «[...] NVEs vurdering er fortsatt fravær av inngrep en viktig kvalitet for videreføring av verdiene for samisk kultur (s.7).

Det viser at NVE har forstått en del av viktigheten med å ikke bryte opp og fragmentere landskap som inngår i et sammenhengende og helhetlig område.

Grenslandet AS sin klage viser derimot akkurat den manglende forståelsen av samisk kultur og levesett som Laila Susanne Vars beskriver. I sin klage anfører Grenslandet i stor grad at det påvises lavt antall kulturminner i selve planområdet, og at dette indikerer at det har vært lite brukt til samiske utmarksaktiviteter, som jakt og sanking m.m.⁵

I motsetning til NVE forstår ikke Grenslandet AS at området, også planområdet, inngår i et sammenhengende og helhetlig område. En industriaktivitet som det planlagte vindkraftverket beslaglegger ikke kun det aktuelle planområdet, men forandrer hele landskapet og økosystemet det inngår i. Davvi vindkraftverk vil trolig forandre trekkeier for reinsdyr, økosystemet som formes av reinsdyrenes vandring, fugletrekk, forårsake ryper og andre fuglers kollisjoner med vindturbiner, øke rødrev forekomsten m.m. Dette vil skape negative dominoeffekter som igjen vil ødelegge grunnlaget for høstingsutøvelse i et mye større område, enn selve planområdet. Det er ikke mulig å isolere et vindkraftverk bort fra et helhetlig økosystem slik Grenslandet AS synes å hevde i sin klage.

4. Kulturminner og samiske høstingsområder

For kulturminner så er det viktig å innta det samiske perspektivet og forståelsen av samisk bruk for en bedre forståelse av temaet. Slik det er beskrevet i foregående kapittel så kan ikke områder deles inn med eiendomsgrenser, fragmenteres og forstås kun konkrete synlige «monumenter». Det gjelder også kulturminner. Det urørte landskapet, jfr. kapittel 2, er også et kulturminne i seg selv.

Samenes navnsetting av områder og steder er et tydelig budskap og reflekterer samtidig en ærbødighet for områdene. Vandringen mellom Lágessvuotna ved fjorden, forbi gáissaene, ned til Tanadalen og videre sørover til innlandet ga grunnlag for å etablere navnsettinger. Her finner vi Vadasbákti, Vuonjalráššá, Gottetvárri, Gottetjávri, Leavvajohka og flere. Vuonjal som er 2 år gammel simple utfylles med ráššá, og gir navnet Vuonjalráššá. Ráššá er et høyereliggende område i terrenget, og kartet viser at det høyeste punktet i området er 715 moh. Vuonjalráššá dekker et mye større område enn selve det høyeste punktet, og er i naturen sammenkoblet med Vilgesráššá, som ligger noen kilometer lenger sør. Vilges betyr hvit og navnet kommer trolig av det hvite preget på underlaget. Det nomadiske levesettet til samene har trolig etablert disse navnene som er tydelige markører på vandringen etter reinsdyrene, som da inkluderte en del rein som var fanget og temmet.

⁵ Advokatfirmaet Thommessen, *Klage på avslag på søknad om konsesjon til Davvi vindkraftverk* (skrevet på vegne av Grenslandet AS, 3. mars 2026), 21–22.

Villreinokser som ble fanget og temmet ble brukt som kjørerein, mens simlene var kilde til reinsdyrmelk. Noen villrein ble også benyttet som lokkerein for å fange villrein i fangstgropene. Som synlige fysiske markører på kulturminner finner vi et omfattende nettverk av disse lenger ned mot Tanadalen, i den sørlige delen av trekktruten til reinsdyrene. Det er naturlig at disse lå her da det var mer gunstige forhold både for bosetting, tilgang på fisk, bær og andre ressurser, i motsetning til oppe ved Gáissaene hvor det var og er tøffere værforhold. Det er derfor høyere tetthet av fysiske spor etter kulturminner på nordsiden og sørsiden av Gáissaene.

Det betyr imidlertid ikke at områder som Vuonjalráššá kun har vært en passasje. Det indikerer også at årsgamle reinsdyr ikke fulgte flokken hele veien til Lágesvuotna, men ble igjen ved Vuonjalráššá på våren når simlene var på tur til kalvingslandet. Slik som reindrif utøves i dag fulgte heller ikke oksereinen simleflokken til kalvingsområdene, men ble igjen på steder hvor det var tilgang til beite. Ved grundig befaring av områdene ved både Vilgesrassa og Vuonjalráššá ser man at det er betydelig høydeforskjell fra dalbunnen og til det øverste punktet. På våren vil friske beiter tine gradvis frem og for årsgamle reinsdyr vil det være naturlig å bli igjen slike steder. Her finner de både beite, vann og luftingsområder på ráššáene senere på sommeren når insektene blir plagsomme. På sensommeren og høsten når simleflokken er på tur sørover igjen, så finner flokkene hverandre, og de årsgamle simlene blir etter hvert vuonjal. Derav trolig navnet, og ærbødigheten for området.

Grenselandet AS hefter i sin klage under pkt. 5.2.3 at «*det svært lave antallet på samiske kulturminner i dette området gir også en tydelig indikasjon på at området historisk sett har vært lite brukt til reindrif og andre samiske utmarksaktiviteter [...].*»

Dette er det beste eksemplet på et industrielt tenkesett og forskjellene ifht. det samiske tenkesettet, filosofien og hva som er reelle samiske verdier. Med sin henvisning frakobler Grenselandet AS sammenhengen på livssyklusen og hva som har vært grunnlaget for tidlig bosetting, og overlevelse i disse områdene. For å forstå kulturminner så er det helt nødvendig å se hvordan de er tilknyttet hverandre. Det er få steder i Sápmi hvor dette kommer så tydelig frem som nettopp på Lágesduottar, og tilknytningen til Lágesvuotna ved fjorden og Deatnu/Tanaelva og innlandet i sør. Når Grenselandet AS hevder «lite brukt til reindrif», så forstår de hverken historisk eller dagens reindrif, og heller ikke kulturminners tilblivelse eller verdi.

NVE forstår dette i noen grad, og henvisningen til samenes hellige fjell Rásttigáissá, symbolverdien for samisk kultur og tradisjonell bruk, samt visuell synlighet vurderes som veldig presis.

Angående synligheten til Vuonjalráššá, som er midt i planområdet, så vil 200-250 meter høye vindturbiner rage omtrent like høyt som øverste delen av Rásttigáissá. Vindkraftverket vil derfor ha synlighet over store deler av Lágesduottar, som er et helt sentralt samisk høstingsområde. Rásttigáissá formasjonen er et sterkt symbol og trolig den viktigste synlige markøren for de mange som utøver tradisjonell samisk høsting, men også for andre naturbrukere og friluftaktiviteter. Det har en sterk symbolverdi å sanke, fiske og jakte på Lágesduottar. Landskapet fremstår urørt og hellig, slik forrige istid formet den, og trolig enda lenger tilbake i tid. Det gjør at dagens høsting har en sterk forankring til å la det være urørt, fordi her er det fred, det er stille, få mennesker, og det skal videreføres til kommende generasjoner i samme forfatning. Vi støtter NVE som skriver følgende:

«Den visuelle virkningen som fjellet utgjør i det vidstrakte landskapsrommet er en kvalitet som har sammenheng med samisk kulturutøvelse, og gjør dette til et spesielt sted med stor symbolverdi.»⁶

⁶ Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), *Vedtak om avslag på søknad om konsesjon til Davvi vindkraftverk i Lebesby kommune* (20. januar 2026).

5. Samisk åndelighet og hellige steder

Sieiddit er betegnelse på hellige steder, offerplasser og samiske kraftsentre. Ved foten av samenes hellige fjell Rásttigáissá, er det en sieidi som er i sentrum av unik tetthet av ulike sieidier mellom Lágessvuotna i nord, Gáissaene og Tanaelva i sør.⁷ Harald Gaski skriver i sin bok at sieidien ved Rásttigáissá utvilsomt har tilknytning til fjellet og villreinfangsten i området. Gaski beskriver videre at sieidiene ikke kun var/er en plass for offer, men at den representerer områdets kraft, og har betydning for mennesker og dyr og deres tilknytning til stedet/områdene.

Nede ved Tanaelva er det dokumentert flere sieidier som danner et triangel, og dette er en veldig tydelig dokumentasjon på områdenes verdi. Fra det hellige triangelet i Tanaelva og hele veien til Lágessvuotna så finnes det en rekke ulike både navn og sieidier som dokumenterer at dette har vært et særlig kraftfullt område for samenes levesett. Vadasbákti ligger i den nordlige delen av dette området, ikke langt fra Lágessvuotna. Vadasbákti betraktes av samene som et hellig fjell hvor ofring har vært praktisert, og trolig foregår også i dag. Det norske navnet på Vadasbákti er betegnende nok Offerfjellet.

Det er av stor betydning å se hvor disse nå kjente sieidiene er plassert, og det må understrekes at det kan også finnes sieidier som vi ikke kjenner til i disse områdene. Sieidiene ligger ikke i et smalt belte, men ligger på ulike steder med god avstand til hverandre. Det viser tydelig at store områder har vært i bruk, og det vil også være naturlig med hensyn til reinens beite, og vandringsmønster. Reinsdyr går ikke en i sti etter hverandre når de trekker og beiter i eget tempo, hvilket definitivt var villreins adferd.

Navnsettingen har sterk symbolverdi, og de tre samiske gudinnene, Juoksáhká, Sáráhká og Uksáhká, har hver sin sterke betydning. Juoksáhká symboliserer jaktgudinnen, og juoksa betyr bue. Vi finner Juoksavuomgáissá og Juoksavuopmi litt over 10 km fra Rásttigáissá, og omtrent like langt fra Vuonjalráššá. De tre stedene danner nærmest et triangel og danner et tydelig kraftsentrum i området. Navnsettingen av området som Juoksavuopmi, og Juoksavuomgáissá er svært forståelig også i lys av nyere tids bruk om områdene. Dette er særlig attraktive og rike naturområder som igjen er knyttet sammen med Loddevárri og Borsejohka.

Rett sør for Rásttigáissá og Leavvajohka finner vi Sáráskáidi, og her finnes det to ulike sieidier.⁸ Sáráskáidi kan igjen trolig relateres til navnet på fødselsgudinnen Sáráhká, hvis rolle var å beskytte kvinner under graviditet og fødsel.

I boken *Vuoinjalašvuohta - Samisk åndelighet*, beskriver forfatter Harald Gaski den åndelige dimensjonen ved samenes tilknytning til land og vann, sett fra samisk synsvinkel, basert på samisk tradisjonell kunnskap. Tilknytningen er formidlet gjennom generasjoner via fortellinger, stedsnavn og språklige uttrykk. Gaski påpeker viktigheten av å forstå at åndeligheten i svært liten grad baserer seg på opprinnelige samiske skriftlige kilder, men derimot misjonærene sin oppfattelse og tolkning av informasjonen de hadde tilgang til.

Konteksten misjonærene skrev sine beretninger i må sees med svært kritisk blikk, og en forståelse av samtiden for misjonærene sine skriftlige beretninger. Kristningen av samene har pågått i århundrer, og i den mest intense perioden jobbet misjonærene iherdig for å fjerne samisk åndelighet. Da ble lite, eller ingenting spart av, herunder også omfattende ødeleggelse av runebyggene, samenes trommer som ble benyttet under åndelige seremonier.

⁷ Harald Gaski, *Vuoinjalašvuohta - Samisk åndelighet* (Deanuinstituhtta, 2025) s.50.

⁸ Harald Gaski, *Vuoinjalašvuohta - Samisk åndelighet* (Deanuinstituhtta, 2025) s.77.

Grenselandet AS henviser i sin klage til vedlegg 2, og av mange mulige vil vi trekke frem to sitater:

Det finnes så vidt vi har vært i stand til å identifisere, ingen etablert metodologi for klassifisering og avgrensning for samisk helligsteder i kontekst av arealforvaltning (s.2).

Den viktigste retningslinjen for avgrensning av helligsteder, vil i hvert enkelt tilfelle være å først dokumentere stedets historie gjennom å klargjøre hva som finnes nedfelt om stedet i skriftlige kilder (s.4).

Begge disse sitatene underbygger at Grenselandet AS har betydelig mangel på kunnskap om temaet generelt og området spesifikt. Grenselandet AS bekrefter også at de anser at Davvi vindkraftverk vil være som en isolert øy, frakoblet alle andre vesentlige sammenhengende forhold i området, som landskapsformasjoner, navnsettinger, sieidier m.m. Grenselandet AS henviser også til at det ikke er dokumentert offersteiner på eller ved fjellet (Rásttigáissá).

Vi vil også henviser til Laila Susanne Vars sin beretning om åndelig nærhet:

I den åndelige tilknytningen oppfatter du land og ressursene som kommer av landet som noe hellig, og at det ikke er noe du alene som menneske kan rå over eller ødelegge. I samisk naturbruk er det mange uskrevne ritualer og en egen forståelse- normer- for hva man gjør, og hva man ikke gjør knyttet til bruken av naturressurser. Både birgejummi og de tilhørende begrepene og praksisene er forhold som man i mange samiske samfunn har holdt fast ved og denne tenkningen har overlevd en hard fornorskingspolitikk.⁹

Vi har forståelse for at NVE i mindre grad har kommentert og vurdert forhold som omhandler samiske åndelighet og hellige fjell. Tematikken er omfattende, og krever samisk kulturforståelse. NVE understreker imidlertid at Rásttigáissá utmerker seg som særskilt viktig for samisk kulturutøvelse og tro, og NVE kommenterer videre kvaliteten fjellet har *i det vidstrakte landskapsrommet*. NVE sin kommentar om *vidstrakt landskapsrom* er viktig forståelse om at dette ikke omhandler et isolert og fragmentert område, men området må sees i en helhet. Det er også i tråd med forståelsen av landet som noe hellig, slik Laila Susanne Vars beskriver i følgende sitat:

Dette handler om relasjonen vår til grunnen/landet og til dem som har vært her før oss - det handler om respekt for at noe er høyere eller større enn oss sjøl, og som derfor ikke skal krenkes eller ødelegges. Våre forfedre ofret til deres guder for å skape en balanse og få aksept til høsting og bruk av områdene. Selv om disse gamle offerritualene ikke praktiseres av majoriteten av samer, så er det elementer av den som fortsatt praktiseres, men dette er ritualer og praksis som i liten grad deles med omverdenen og majoritetssamfunnet.¹⁰

Grenselandet AS viser i sitt vedlegg 2 (s.5) til Just (Knud) Qvigstad sin oversikt over offersteiner. I det videre skriver Grenselandet AS: *Men da Fellmann selv faktiske besøkte Rásttigáissá i 1927, var det ingen referanser til steinene.*

Utsjok presten Jacob Fellmann besøkte ikke Rásttigáissá i 1927, fordi han levde fra 1795 – 1875. Grenselandet AS har flere grove feil i sitt vedlegg, og ovennevnte er en av flere. Grenselandet AS stiller seg tvilende til NVE sine undersøkelser, men faktum er at Grenselandet AS ikke er troverdig.

⁹ Per Olaf Persen, Anders J. Eira, Johan J. Eira og Anders Blom, *Påvirkningsanalyse industriell vindkraft* (Protect Sápmi, 2024), s.45.

¹⁰ Per Olaf Persen, Anders J. Eira, Johan J. Eira og Anders Blom, *Påvirkningsanalyse industriell vindkraft* (Protect Sápmi, 2024), s.45.

6. Samisk forvaltning og tilhørighet til landet

Grenselandet AS anfører i sin klage, pkt. 2(v) og pkt. 5.1.3 at NVE har lagt til grunn en altfor snever helhetsvurdering, jfr. energilovens §§ 3-1 og 1-2. Videre at det ikke er funnet kulturminner i planområdet. I delkapittel 5.1.3 viser Grenselandet AS til «den uavhengig reindriftsvurderingens konklusjoner om liten innvirkning på reindriften», og øvrige steder beskrives at planområdet ikke benyttes til reindrift.

Disse påstandene inngår i rekken av mange faktiske og påviste feil fra Grenselandet AS. Navnet Vuonjalráššá midt i planområdet, historisk bruk og historiske navn knyttet til reindrift, og dagens reindrift dokumenterer på en grundig måte at dette er et vesentlig område for reindrift. Vi mener også at helhetsvurderingen i alle fall tilsier et klart og tidlig avslag til Davvi vindkraftverk. I de ovennevnte kapitler har vi i korte trekk nevnt noen forhold som etter vårt syn dokumenterer og underbygger grunnlaget for NVE sitt avslag. En dypere vurdering av reindrift fra NVE sin side ville utvilsomt forsterket argumentasjonen for et klart avslag.

Grenselandet AS viser også i klagen sin til at Lebesby kommune ønsker prosjektet og at kommunens mening ikke er hensyntatt i NVE sitt avslag.¹¹

Vi mener at det blir for snevert å henvise til Lebesby kommune i denne saken. Både Tana og Karasjok kommuner, som har kommunegrenser til områdene har sagt nei til Davvi vindkraftverk.

Vindkraftverket måtte også endre og redusere planområdet fordi kommunestyret i Tana sa nei til å være vertskommune for vindkraftverket.

De som historisk har forvaltet områdene er det samiske folket med bofast tilknytning i hovedsak til Tanadalen. Det bekreftes av historiske kilder og i kapitlene ovenfor. Laila Susanne Vars understreker i intervjuet at bruk av områdene er mangelfull benevnelse, og at samenes *forvaltning* av områdene er en mer presis beskrivelse». Vars sier videre:

«Denne forvaltningen har vært tuftet på en tenkning, filosofi, rettighetsforståelse og fordeling av ressurser i selvstyrende samfunn, til dels gjennom siidaordninger og dels gjennom normer knyttet til slektenes (sogatt) sine behov og høstings praksiser. Disse samfunnene har vært velfungerende og har også hatt egen rettskultur og tradisjonelle institusjoner for å løse konflikter på. Fra nasjonalstaten sin side ble trolig dette opplevd som noe fremmed, en fremmed kultur og en fremmed måte å forholde seg til naturen på. Samisk rettskultur og forvaltningen av naturressursene var derfor et av de viktigste tingene å få bort og ødelegge gjennom fornorskningen.»¹²

I boken Vuoinjalášvuotta - Samisk åndelighet finner vi også beskrivelse av samisk og urfolkstankegang om området en oppfatter seg tilhørende til. Her skriver forfatter Gaski at bekreftelse på eiendomsforhold kommer til uttrykk gjennom å ta vare på landet og ressursene for fremtidige generasjoner, og ikke gjennom å selge eller leie ut landet (s.56). Urfolkstankegang har et perspektiv på syv generasjoner framover. Områdene er forvaltet slik at NVE kan beskrive det som urørt. Tilhørigheten og eiendomsforholdet til områdene er derfor ikke knyttet til kommunegrensene.

¹¹ Advokatfirmaet Thommessen, *Klage på avslag på søknad om konsesjon til Davvi vindkraftverk* (skrevet på vegne av Grenselandet AS, 3. mars 2026), s.17.

¹² Per Olaf Persen, Anders J. Eira, Johan J. Eira og Anders Blom, *Påvirkningsanalyse industriell vindkraft* (Protect Sápmi, 2024), s.46.

7. Davvi vindkraftverk – krenkelse og ødeleggelse

Grenselandet AS anfører i sin klage (s.2) at de er bekymret for at, «det har festnet seg en oppfatning av at Davvi vindkraftverk som mer konfliktfylt og kontroversielt enn øvrige vindkraftprosjekter i Finnmark [...]» Videre at planområdet ikke benyttes til reindrift, ikke finnes kulturminner og liten påvirkning på naturmangfold, rødlistearter

Davvi vindkraftverk er definitivt svært konfliktfylt i seg selv, og sammenligning av konfliktnivå mot andre prosjekter synes irrelevant. Det er ikke aktuelt å gjøre en vurdering av hva som eventuelt er minst ødeleggende for samisk kultur og hellige steder. Det burde også være nok å henvise til den frivillige organisasjonen Folkeaksjonen mot Davvi vindkraft, med ca 1600 betalende medlemmer for å forstå at Davvi vindkraftverk er et umulig prosjekt å gjennomføre.

Grenselandet AS burde avsluttet prosjektet på et mye tidligere stadium og ikke bruke 16 år, slik det anføres i klagen, på et prosjekt som er umulig å akseptere for det samiske samfunnet. Davvi vindkraftverk vil i praksis «klyve» vidda i to deler, og skjære tvers gjennom helt sentrale historiske steder som er brukt av det samiske folket i årtusener. De fysiske ødeleggelsene vil være ubotelige, og de visuelle skadene har et enormt influensområde, og i praksis over hele Lágessduottar og i helt sentrale samiske høstingsområder. Samisk kultur har unik historie, er levende i dag, og vil bli videreført til kommende generasjoner. Respekten for de historiske hellige stedene er sterk, og samisk åndelighet og ofring utøves, men deles i liten grad med omverdenen.

Davvi vindkraftverk vil medføre en ubotelig krenkelse og ødeleggelse av flere tusenårig historie.

8. FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter, artikkel 27

I Fosensaken avsa Høyesterett i storkammer enstemmig dom hvor konsesjonen til vindkraftverk på Storheia og Roan ble kjent ugyldig. Til grunn for domsavsigelsen til Høyesterett var brudd på FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter, artikkel 27.

Dersom søknaden om konsesjon til Davvi vindkraftverk ikke avslåes nå, vil det ventelig følge en flerårig prosess som risikerer å ende i rettssystemet. I en eventuell skjønnsak om ekspropriasjon vil samiske rettighetshavere og samiske partsinteresser hevde at konsesjon må kjennes ugyldig, grunnet brudd på SP.art. 27. I Fosensaken og den nå pågående Øyfjelltsaken så er det rettighetshavere innen reindrift som krever konsesjon kjent ugyldig. I en eventuell skjønnsak om Davvi vindkraftverk vil utbygger, og eventuelt staten, møte hele det samiske samfunnet som motparter, ikke reindriftssamene alene. I saken om Davvi vindkraftverk så står samisk kultur, hellige steder, åndelig tilknytning, og historisk forvaltning av områder sterkt, og vil utfordre staten og utbygger.

Denne saken behøver ikke den lange og krevende reisen, for alle impliserte parter. Saken er utvilsomt klar for et avslag, slik NVE allerede har fattet.

9. Oppsummering og krav

Lebesby kommune har sitt kommunesenter i Kjøllefjord, hvor hoveddelen av kommunens befolkning bor, ca 200 km fra Rásttigáissá området. Befolkningen i Kjøllefjord har liten eller ingen tilknytning til samenes historiske og nåværende bruk av områdene. Lebesby kommune synes derfor å ha sterkere forhold til å motta penger fra et område som er fjernt for dem, enn å bevare områdenes urørthet, respektere de hellige stedene og ta vare på områdene for de neste syv generasjonene.

Krav og anmodninger fra DGSS:

1. Energidepartementet (ED) har tilstrekkelig informasjon til å opprettholde NVE sitt konsesjonsvedtak om avslag.
2. DGSS ber om konsultasjoner før ED fatter vedtak i denne saken.
3. DGSS har sitt nedslagsfelt forankret dypt inne i den historiske bruken av områdene, og hevder konsultasjonsrett i saken.

Alle besvarelser og henvendelser angående vårt innspill skal rettes via epost og telefon til:

○ Máret Guhttor	Finn Arne Bieski-Selfors
○ marguh@live.no	fselfors@gmail.com
○ +4790128917	+4797185225

Deatnu / Tana den 09.04.2026

Med vennlig hilsen
på vegne av Deatnogátte Sámiid Searvi

Máret Guhttor (styreleder)
Finn Arne Bieski-Selfors (styremedlem)
Gávccí AS v/Per Olaf Persen (faglig bistand)

Kopi:
Samediggi
samediggi@samediggi.no
NVE
nve@nve.no
